

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Hirdetési árak:

Egész évre ——— 12 ft.
Félévre ——— 6 „
Negyedévre ——— 3 „
Egy óra ——— 1 „
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknál.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap esti 6 óráig.

Nagybecskerek, 1899.

XXVIII. évfolyam. 161. szám.

Hétfő, július 17.

Los von Ungarn.

Nagybecskerek, július 17.

(Dsk.) E lapok olvasóközönsége a hiteles tanu, hogy ezen a helyen hányszor világitottunk be a józan hazafiság lámpájával s az elfogulatlan értelem Röntgen sugaraival annak az eszeveszett küzdelemnek belső zsigereibe, melyet az elvadult osztrák parlament százfelé húzó ellenzéki frakciói a csonka parlamentarizmus s a hiányos alkotmányosság meg nem válogatott eszközeivel, látszólagos, de különleges hazafissággal oly vehemens módon folytattak.

Cédaságukban már odáig is elmentek, hogy a politikai küzdelmekbe bevetették megtevesztésre szánt jelszavak ürügye alatt, a mindeneken felül álló hitet s rosszul leplezett céljaik győzelmé érdekében megindították a szerencsére dugába dőlt mozgalmat, mely állítólag nemzeti és faji érdekből nagyarányú hit változtatást célozott — a Los von Rom elszava alatt.

Egy csapáson haladt e mozgalmuk a címül írott jelszó alatt, de nem véltünk csalódnai, ha az a még nagyobb politikai esztelenység olyan megrögzött s annyival régebbi büne az osztrák ellenzéki pártoknak, a mily népszerűvé lehet tenni az elszakadási törekvéseket az elégedetlenség örök forrásából merítve mindenütt széles a világon, a hol létező intézmények elbírálásáról van szó, annál a világszerte megbizonyosodott igazságnál fogva, hogy alkotni sokkal nehezebb, mint gáncoskodni.

Mi mindig rá mutattunk arra, hogy kicsoda politikai oktalanság a nagy elmék, még nagyobb koncepciójaként megszületett s olyan jóra bevált közjogi kapcsolatnak tolytonos meglazítgatása s büszkén utaltunk annak az előnyeire, hogy a stabilitás ezen a téren mindkét félre nézve a növekvő jóllét forrásává vált.

Tettük ezt úgy kifelé, mint befelé itélkezőleg, bár örömmel és büszkeséggel politikai érettségünk irányában el kell ismernünk, hogy az elfogulatlan ítélet

sokkal kevésbé sujtotta a mi ellenzékünket, kivált a legutóbbi időkben, mint másik államféllel ellenzékét. Tudtuk ugyan, hogy ugy oda künn, mint ide benn meg van az a hatalmas többség, melynek felfogását tolmácsoljuk.

Amde most egy pillanatra megállt az eszünk, olyan oldalról s főként olyan helyről hangzik most felénk egy méltó föltűnést keltő szózat onnan tülről, a honnan legkevésbé vártuk volna.

Báró Dipauli, az osztrák kereskedelmi miniszter az osztrák ipar-tanács ülésén, a már részünkről országgyűlésileg megkötött vám és kereskedelmi szerződés egyik jelentős részéről olyan bírálatot mond, mint a minőt azoktól vártunk volna, a kik a „Los von Rom“ s „Los von Ungarn“ jelszavai alatt üzik veszedelmes kis politikai játékaikat. Szerinte a kiegyezési javaslatoknak azon intézkedései, melyek a külállamokkal való kereskedelmi szerződéseknek 1903-ban való megszűnésére vonatkoznak, részben fölöslegesek, részben pedig veszedelmesek.

Ugyan ugy-e, tisztelt miniszter ur?! Hát nem méltóztatott-e tudni azt a nagy fölöslegességet s óriási veszedelmet már akkor, a mikor ugy a maga, mint az osztrák kormány nevében ezeket a megállapodásokat elfogadta s politikai becsületét kötötte ahhoz, hogy szerződészerűleg azokat a viszonyosság elve alapján Ausztriában is életbelépteti?

Töltstünk tiszta bort a pohárba, báró ur! A Széll-kormány böles előrelátással s őszinte nyíltsággal, melyek eljárásait mindenben jellemzik, stipulálta ez intézkedéseket egy felől azért, mert Magyarország világos és megtámadhatlan joga ezt így parancsolta s pillanatnyi tetszetős előnyökért abból egy jöttányit sem akart elalkudni s másfelől azért, hogy ne engedje a legkisebb árnyékot sem vettetni arra a nyíltságra a külföld előtt sem, hogy a kiegyezési viszály állandósítása révén továbbra is fönn akarja tartani azt az ólomsúlyu bizonytalanságot, mely e herce-

hurca folytán oly jó ideje nehezedik egész gazdasági életünkre s nem egy föllendülő irányzatunknak gördített elháríthatlan akadályokat az útjába.

Ha a tisztelt miniszter ur nem értett egyet e megállapodásokkal s ha hamisítalan osztrák szívének fájt már akkor a mi elvitathatlan jogunk, a mit oly fényes eredménnyel képviselt a mi kormányunk, vetette volna le saját kérelmére s buzgó szolgálatai elismerése mellett, miniszteri frakkját s állott volna át saját ellenfelének gyalázkodó táborába.

Különbén ezt még most is megteheti, sőt valószínű, hogy kényszerűségből meg is fogja tenni.

Addig azonban, míg a felség bizalmából azon a széken ül, az ilyen politikai hatyudalok zengését hagyja későbbre s ne provokálja a legsúlyosabb bírálat erejét, mely a politikai következetlenséget itéli el.

Loyalis féllal áll szemben a magas kormányban, mely barát a baráttal, de mint a közelmúlt is tanusítja, a győzelem jegyében született a makacs ellenféllel szemben.

Az osztrák ellenzéki pártok, kik közé a beszédével osztrák miniszter is belépett, jó tudhatják, hogy ilyen dolgok után mihamarább nálunk is lesz egy vezérlésszó: „Los von Oesterreich!“

HIREK.

Tájékoztató.

Julius 20. Rendkívüli megyei közgyűlés.
A gőz- és kádfürdő mindennap reggeli 6 órától este 7 óráig nyitva van; hölgyek részére a gőzfürdő kedden és pénteken d. u. 5 óráig; ugyanazon napokon fél 6-tól 8 óráig este urak részére is. Naponta zuhany-fürdő.

— Személyi hir. Karácsonyi Jenő gróf, v. b. t. t., Tallián Béla, Babits József és dr. Papp Géza országgyűlési képviselők ma délelőtt Nagybecskereken időztek és részt vettek a közgazgatási bizottság ülésén.

— Áthelyezés. A m. kir. igazságügyminiszter Takácsy Imre törökbecsei kir. járásbírói irnokot iroda-segéd-tiszt minőségben a m. kir. igazságügyminiszteriumhoz helyezte át.

A „TORONTÁL“ tárcája.

Népdalok.

I.

Gyöngé nádszál földre hajlik a szélől,
Barna kis lány minek félsz a legénytől?
Barna kis lány, szép virágszál, ha átölel két karom,
Eltűnik a szívemből, a szivedből a fájdalom.

Gyöngé nádszál szellőtől is megzörren,
Legyen fejfám, hogyha nyugszom oda lenn.
Gyöngé nádszál suttogja el sirom felett dalomat:
Árva voltam, árva vagyok, nincsen aki elsrat.

II.

Sötét az ég, sűrű felleg borítja el az eget,
Fényes csillag kereslek, de nem találak tégedet.
Sűrű felhő azt siratja,
Sűrű felhő azt zokogja,
Tenger zápor hogyha jönne, el nem mosná bánatom,
Hej! mert én az üdvösségem, boldogságom siratom.

Sötét az ég, sűrű felleg borítja el az eget,
Hull a könnyem, záporként hull, mégse sirok eleget.
Minden cseppje azt siratja,
Minden cseppje azt zokogja,
Tenger könnyem hogyha volna, el nem mosná bánatom,
Hej! mert én az üdvösségem, boldogságom siratom.

III.

Zug a Béga, fodros hajját gyorsan viszi az árja,
Szerelmesen rohan le a szőke Tisza karjába.

Bus könnyemből, bánatomból, ha el vinne egy csöppet,
Ezer csillag, fényes csillag nem fürdené benn többet.
Sötét felhő, bánat felhő borulna rá örökre.
Igy jár aki nem született boldogságra, örömrre.

Zug a Béga, fodros hajját gyorsan viszi az árja,
Az én rózsám, kedves rózsám, másnak lett a babája.
Bus könnyemmel keszkenőmet mindhiába öntözöm,
Gyászruhába, feketébe, mindhiába öltözöm.
Sötét felhő, bánat felhő borult reám örökre.
Igy jár aki nem született boldogságra, örömrre.

Fülep Jenő György.

Klára — Klárikája.

— A „Torontál“ eredeti tárcája. —

Az én nagybecskereki doktor barátom egy látogatása alkalmával azzal tisztelt meg: ugy látom Karosi barátom, te alaposan hiszol, egy fényes napon ünnepélyesen megüt a guta. Melegen ajánlom használd soványító kurát, menj fürdőre, tégy több mozgást!

Miután az ember ilyen korban, milyenben édes magam is vagyok, még nem óhajt jobb létre szenderülni, megfogadtam orvosom tanácsát s még aznap megjelentem főnökömnél. Az orvosom által előadott nem épen kellemes hírrel s felszerelt indokokkal jól komponált kérvényemet pártfogásba vétel végett átnyújtottam. Főnököm kérvényemet elolvasta, felém fordult s komoly szavakkal kérdezte, van-e pénzem, hogy soványító kurát

használhassak Marienbadban. Financ létemre épen finánciális állapotom érint a legszánalmasabban, őszintén kirukkoltam: nagyságos uram, pénz dolgában rossz lábon állok, de ezen helyzet sorsomra a legjobb, mert ha soványító kurát kell használni, pénz nélkül lehet csak igazán koplalni, egy kifli elég lesz napjára, ennél csak szűkebb porciót a marienbadeni híres kopláló sem kap (egy kifli — megengedjen szerkesztő ur, én másképp megmondani nem tudom azt a valamit, mit a zsemle-ínsok sip mellett kinnálgnak. A lexikonok ezt a szót sem okádták még ki tudományos gyomrukából).

Főnököm megsajnálva helyzetemet, kijelentette, hogy ő fog bajomon segíteni, kiküld vidéki kommissióba, ott kinyargalhatom magamat, ez pénzembe nem kerül, sőt pénz is hoz a konyhára, ha fogadásomat — az egy kifli mellett — betartom és potrohomat is otthagylhatom.

A főnöki tanácsba bele kellvén nyugodni, orvos barátom meleg ajánlata elesett ezidő szerint. A külszolgálatra vonatkozó rendelet még aznap a markomba volt s hogy azt főnököm tanácsa szerint eredménnyel ejtsem meg, per pedes apostolorum nyargaltam ki a bégaparti állomáshoz, egyik rideg váróteremből a másikba sieték, hogy meggyőződjem, nem késtem-e le a vonatról; órát sehol sem találtam, mitévő valék,

A hivatalos melléklet 144. számával.

— **Fölmentett miniszteri biztos.** A földmivelésügyi miniszter Bethlen Miklós grófot, Hunyadvármegye főispánját, a kumán-tarrasi belvizrendező társulatnál viselt miniszteri biztos állásától fölmentette, mert ez a társulat a törökbecsei ármentesítő és belvizrendező-társulatba olvadt. A miniszter a gróf buzgó és eredményes működéséért őszinte köszönetet mondott.

— **Közigazgatási bizottság.** Torontálvármegye közigazgatási bizottsága ma tartotta Rónay Jenő főispán elnökelete alatt rendes havi közgyűlést, melyről lapunk holnapi számában közlünk részletes tudósítást.

— **A rendőrkapitány szabadságán.** Reitter Oszkár rendőrkapitány ma kezdi meg hat heti szabadságát.

— **A vármegyei hitelszövetkezet.** Multkori hírünk kiegészítése és illetve kiigazításaképpen közöljük, hogy a vármegyei hitelszövetkezetnél csak 100.000 frtot jegyzett, és hogy ezen összeg be is fizetett, továbbá, hogy a legközelebbi közgyűlés csak az alispán azon jelentésével fog foglalkozhatni, melyben bejelentené, hogy az említett hitelszövetkezet alapszabályait az 1898: XXIII. t.-c. értelmében módosította.

— **A zeneegyesület nyári hangversenye.** A nagybecskereki zeneegyesület tegnap délelőtt tartott választmányi ülést dr. Plechl Szilárd elnökelete alatt, melyen elhatározták, hogy a multkori sikerült hangversenyt megismétlik. A hangverseny határnapjával július 22-ikét (szombat) tűzték ki.

— **A nagyikindai gimnázium.** A nagyikindai gimnázium új hajlékának építéséhez mihamarább hozzáfognak. A szombaton megtartott versenytárgyalás alkalmával Pavlicsek József építőmester ajánlata (72.000 frt) volt a legkedvezőbb. Az új épületet még ez év folyamán tető alá hozzák és jövő év aug. havára adandó át.

— **Primicia Nagybecskereken.** A római katolikus plébánia-templom tegnap szép ünnepélynek volt helye. Arendt Endre, városunk fia, ki — bár Beodrán született — itt nevelkedett, itt tanult, mint gyermek a zsidó-iskolában, azután a főgimnáziumban, végre a budapesti egyetemen, — szülei, barátai és ismerősei örömeire, földijeinek mondotta első szent miséjét és osztotta első szent áldásait. Délelőtt 10 órakor kezdődött a primicia, melyet Szabó Ferenc apát-plébános vezetése mellett, az alkalomhoz illő díszes ünnepséggel és segédlettel nagyszámu hívők jelenlétében tartott. Amschlinger Ferenc segédlelkész érzésteljes, lélekemelő prédikációban lendületesen méltatta a szószékről a fiatal kegyesrendi tanár primiciájának jelentőségét. Az ifju piarista ünnepében sokan vettek részt, mert nemcsak szeretik őt személyes tulajdonságaiért, jószágos, csöndes, szerény természetéért, hanem tisztelik mindenek felett azért az intencióért, a melylyel a kegyesrendi tanárságot választotta életének pályájául. Feladatában egyesítette a lélek pásztorságát a szellemével: pappá és tanárrá lett egyben. Elhatározta, hogy — tekintet nélkül nemzetiségre, vallásfelekezetre — egyenlő nagy szeretettel oltja a gimnáziumi tanulósgba mindazokat a jó tulajdonságokat, érzéseket és gon-

dolatokat, a melyeket fogékonysággal és szorgalommal magáévá tett, a melyekért mi — kik ismerjük — őszintén becsüljük és a melyekért ragaszkodással szeretik váci tanítványai, a kiket az ottani főgimnáziumban a latin és német nyelvből — az ő szaktárgyaiból — egy év óta tanított. Délben a kegyesrendiek házában Balácsi igazgató adott ebédet az ő tiszteletére, este a kaszinó helyiségében ő tisztelet megdiszlakomával öregebb és ifjabb barátait. Jelen voltak: Szabó Ferenc apát-plébános, Balácsi József főgimnáziumi igazgató, Steinbach Antal tanfelügyelő, Franz J. L. bankigazgató, Lauka Gusztáv, korszorus költőnk, Zaka Gyula, Streitman Antal tanárok, Csintalan Pál kegyesrendi tanár, Amschlinger Ferenc lelkész s többen az ő karsársai és volt iskolatársai közül. Délben is, este is szeretettel méltóztok hangzottak el, lelkesen kívánták az ünneplőnek, hogy tanítási eredményei, szintegy tanítványainak hálája buzgalmát, hivatása iránti szeretetét állandóan megtartsák, sőt növeljék, munkaerjét táplálják, hogy sokáig és mindig örömmel élhessen ideális, de nehéz feladatának; hogy nemcsak ő, hanem önfeláldozó, szerető jó szülei is a megérdemelt boldogsággal legyenek megjutalmazva. Adja az ég!

— **A pancsovai törvényszék kibővítése.** Dr. Lászi József, a temesvári kir. tábla elnöke a héten Pancsován időzött s a kir. törvényszéket és járásbíróskodást megvizsgálta. Ez alkalommal a polgármester vezetése mellett a város küldöttsége tisztelettel nála s azon kérelemmel járult hozzá, hasson oda, hogy a kubini és károlyfalvi járásbíróskodás területe a pancsovai törvényszékhez csatoltassék. Az elnök szívesen fogadta a küldöttséget s megígérte, hogy annak idején mindent el fog követni arra nézve, hogy a pancsovaiak óhaja teljesüljön.

— **Petőfi-ünnep.** A lánglelkű magyar költő emlékeztetének, mint értesülünk, a nagyikindai nemzeti szövetség is ünnepet szentel. A kikindai „Nemzeti Szövetség“ társadalmi osztálya a napokban ülést tart, a melyen az ünnepély módzatait fogja megbeszélni.

— **Estély özv. Pap Simonnál Eleméren.** Özvegy Pap Simonné urnő eleméri vendégszerető házában szépen sikerült estély volt szombaton e hó 15-én. Jelen voltak: Báró Daniel Ernő és neje, Jekelfalussy Zoltán és neje, dr. Dellimanics Lajos és neje, dr. Mihálovits Ödön és neje, Daniel Ferenc és neje, Urbán Péter és neje, dr. Balás Iván és neje, dr. Kovalszky Ferenc és neje, ifju Bobor Gyula és neje, Bobor Róza, Tomka Emilné, Beyer Gyuláné, báró Guzsits Gabriella, Solymos Gusztáv és fia, dr. Sal Ferenc, Petrovits János, Gál Imre, báró Daniel Elemér, Marton Andor, Strosz Béla, Issekutz Jenő, Mihálovits Pista és Réczey Ödön urak. A háziasszony és Ilonka leánya a házi gazdák dr. Pap Géza, Ernő és Dezső a vendégszeretet és előzékenység minden tényezőjét felhasználták vendégeiknek szórakoztatására. Rác Gyula zenekara pedig magas fokra emelte a mulató kedvet és a táncszenvédélyt. Tartott is a tánc s a kedy világos reggelig, sőt némelyeknek még azon is tul.

átfutottam Klein bácsihoz, hol megnyugvásomra tudatták velem, hogy még sok idő van a vonat elindulásáig, pár pohár sert nyugodtan el lehet temetni. Isten neki, gondolám s a pár pohár sernek meg is feleltem, sőt igazán mondom, jól is esett a nyargalás után. A kurám jól kezdődött a Béga főhidjától a bégaparti állomásig, de már Klein bácsinál, mások véleménye szerint letértem az igaz utról. Bárhogy legyen is az, nem firtatom, hanem kereken kijelentem, ha kurám siker követi, a vasutnak küldök ajánlékba egy igazi pendel órát, melyet aztán a bégaparti állomás várótermében közszemlére kitétethet.

Hogy unalmassá ne legyek, csak az eredményét mondom meg kiküldetésemnek pár szavakban, másfél kilót hiztam egy hét alatt. Tehát főnököm nem tehetett egyebet, kereken kijelentette, menjek fürdőre, majd lekoplaltatnak a németek. Itt vagyok most a koplaltatóba. Nagyon alaposan fogtam bele a kurába, úgy hogy két hét múlva teljes másfél kilót fogytam. „Doktor barátom, nem fog megütni a guta. Két hét alatt teljes másfél kilót fogytam. Mire hazáérek, szörögni fognak a csontjaim, mint a csörgő sipka.“

Szenvedélyes tivolista vagyok, sok küzdelembe, fáradságomba kerül, mig ezen játékhoz fogtam magamnak társat a fürdővendégek közül.

A kollégát Vödörösnek hívták. Vagy husz évvel volt idősebb s vagy 25 kilóval lehetett nehezebb mint én, ha a viszonyokat Kövéri és Soványi szerint mérlegeljük e szűk termésű időben, nem a mindennapiak közé tartozunk. Különben pedig igen szeretetreméltó ember volt, aki egy nap azt kérdezte:

— Ismeri ön leányomat?

— Nincs szerencsém?

— Hát jöjjön, majd bemutatom neki.

És aznap este be is mutatott leányának. Klárikának hívták.

Micsoda leány volt!

Milyen fekete haj; micsoda kék szemek! Mennyi báj, mennyi kedvesség!

Vén fickó létemre egészen el voltam ragadtatva s ezen naptól kezdve gyakran rajta értem magamat, hogy — sóhajtok.

Igen, igen, sóhajtottam. Sóhajtottam az ő nevét és megírtam a doktoromnak:

— Doktor, rémitően szerelmes vagyok egy enniváló kis fruskába.

(Vége köv.)

— **A termés.** Torontálvármegye két helyéről vesszük a következő tudósításokat, melyek a termésről számolnak be:

T. K a n i z s a. Az aratási munkálatok — a mint az időjárás engedi — folyamatban vannak, igaz ugyan, hogy csak nagyon lassan haladnak előre, mert folyton esik az eső. A rozs le van aratva, hozama 7—8 métermázsza, búzából 6—7 métermázsát és árpából 8—9 métermázsát várnak a gazdák egy katasztrális holdról. A káposztánövények igen jól állanak, különösen a répa és tengeri szépen fejlődik; a dohányynak azonban, úgy látszik, már sok az eső, mert nem igen fejlődik. Rétek és legelőkre nézve az időjárás kedvező, bő sarjuterésre van kilátás.

É c s k a. Az idej gabonatermés — a mint az már a mult hónapokban is látszott — nem a legjobban sikerült. Az összes kalászosnövény megsínylette a sok esős és viharos időjárást, a búzában a rozsdá nagyon sok kárt tett, a szemek agyonnyomottak és hibásak, de a rozs és árpa sem különb, mindkét termés nagyon silányul fog fizetni. Az eső még most is esik, nagy aggodalmára a gazdaközönségnek. A mi még megmenthető gabona lett volna a learatással, az, úgy látszik, a keresztekben fog elpusztulni. Általában az idej termés nagyon silányul fizetett.

— **A kereskedelmi és iparkamarából.** A honi ipar érdekében erélyes mozgalmat indított meg tegnap délután tartott közgyűlésében a temesvári kereskedelmi és iparkamara. Az elnök, Vest Ede lovag, nagy tetszéssel fogadott hosszabb beszédben esetelte a hazai ipari termékek mostoha helyzetét s végül indítványozta, hogy országos mozgalmat kell megindítani a honi ipar pártolására. A kamara magáévá tette elnökének indítványát és elhatározta, hogy országos mozgalmat kezdeményez, melynek irányát a következőkben jelöli meg: A közönség figyelemztetése és buzdítása, hogy bevásárlásainál a versenyképes honi gyártmányt mindenkor előnyben részesítse; a kereskedői körök tájékoztatása az irányban, hogy milyen gyártmányokkal rendelkezik honi iparunk: a vállalatok és hatóságok felkérendők, hogy hazai gyártmányokat szükségletük fedezésénél előnyben részesítsék: a közoktatásügyi miniszter felkérendő, utasítsa a tanintézeteket, hogy a növendékeknek minden alkalommal lelkére kössék a honi ipar támogatását; az iparosok és gyárosok felszólítandók, hogy termékeikre tegyék rá a „honi ipar“ jelzést; végül a hazai összes kamarák felszólítandók, hogy ezen mozgalomhoz csatlakozzanak. — A napirend további során tárgyalattott a kereskedelemügyi kir. miniszter leirata a Torontál vármegye területén fennálló kézi zálogüzletek részére engedélyezendő kölcsönidjiek megállapítása ügyében. Bizottsági vélemény alapján az előbbeni alkalommal a megyehatóságnak adott vélemény változatlan fenntartása határozottatik el.

— **Védekezés a hesszeni légy ellen.** A földmivelésügyi miniszter valamennyi törvényhatósághoz rendeletet intézett, melyben tekintettel arra, hogy a hesszeni légy az ország több részében még mindig jelentékeny károkat okoz, az ellene való védekezés tekintetében a csalogató vetések alkalmazására felhívja a törvényhatóság figyelmét és utasítsa a hatóságokat, hogy a csalogató vetések alkalmazásának módját a vármegye gazdaközönségének a lehető legkiterjedtebb módon hozza tudomására és a védekezési eljárás pontos végrehajtását ellenőriztesse.

— **Szocialisták mint pénzhamisítók.** Torontál-Vásárhely községében a szocialisták belátván azt, hogy tanaikkal és okoskodásaikkal sokra nem mennek, pénzhamisításokhoz kezdtek. Az antalfalvai csendőrőrs éber tagjai, névszerint Stojánel Simon őrsvezető, ki már pénzhamisítók kézrekerítése miatt kitüntetve lett, Katona Béla és Verba István csendőrök Róth Mihály szocialista főnöknel házmotózást tartván, hamispenzverő gépre akadtak, 1 frtos, 1 koronás és 20 filléres gépekre. Hosszu kihallgatás után kisült, hogy ezen pénverő intézet tagjai még Joó Sándor szocialista vezér, Liskai Ferenc cipész és Beltöki János fiókszocialista. Vallomásuk szerint Fehértéplom és Ujvidéken is vannak társai ezen kompániának. Pénznek még mindeddig nyomára nem akadtak, azt egy lajosfalvi mesterembernél tartják, ki szökésben van. A csendőrség a nyomozást folytatja.

— Az „árverési ring“ címe alatt lapunk f. évi május 8. és 10. napján megjelent számában foglalt közleményeink kiegészítésül közöljük, hogy a Czinner Dávid és társai elleni kihágási ügyben a szegedi kir. ítélő tábla f. évi július hó 10-én felmentő ítéletet hozott.

Ezen végérvényes ítéletben a szegedi kir. ítélő tábla kimondja, hogy a K. B. T. K. 128. §-ában meghatározott kihágás tényálladáshoz jogtalan vagyoni előny szerzése kívántatik, holott Kéler Akos tb. m. főügyész jogosan cselekedett, midőn a részére bíróság megállapított munkadíjak biztosítása vagy beszedése végett az árveréseknél megbizottja által árvereltetett, valamint megállapítja azt is az ítélet, hogy Czinner Dávid vádolt ellen sem merült fel bizonyíték arra nézve, hogy akár saját, akár Kéler Akos részére jogtalan előny szerzése végett működött volna közre az árveréseknél.

Mindezekből kitűnik, hogy mi helyesen jártunk el, midőn az árverési ringről szóló hírekkel szemben támaszkodtunk és arra az álláspontra helyezkedtünk, hogy előbb be kell várni a végérvényes ítéletet és azután hirtapilag foglalkozni az ügygyel.

De kitűnik a végérvényes kir. táblai ítéletből az is, hogy mindazon következtetések és feltevések, melyeket a „N. Szt.-Miklós“ és utána több fővárosi lap is az első bírósági ítéletből levontak s melyeknek éle Kéler Akos tb. m. főügyész ellen irányult — aki pedig vármegyénket 23 év óta kifogástalanul szolgálja — alaptalanok, a mint ezt a „N. Szt.-Miklós“ heti lap f. évi július 16-diki számában maga is beismeri.

— Az időjárásról a következőket írja Meteor: Julius elefe felette változó volt, mindenféle akadályozva a különben jó termésű gabona aratását. Ez az időjárás a sűrűn egymásra következő változások csomópontoknak volt eredménye. E változó állapot még a 16-diki csomópontig tartott, ezt követően azonban, amint azt a következő csomópontok a 22. és 29-iki mutatják, már a nyugodtabb, állandóbb időjárást hozzák meg s így a hordás és cséplésre jobb napok következnek be, mint amilyenek az aratást egyre megzavarták. Az állandóbb idő nemcsak a dolgozó, hanem a mulató és élvező közönségre is meghozza a kellemesebb és biztosabb napokat, úgy hogy az utazó és fürdőző közönség is bátran neki mehet a szezonnak. A július 8-iki csomópont hatása, mint azt előre jeleztem, az egész nyárnak megadta a jellegét, amidőn is azt irtam, ha e csomóponton erős kitörések lesznek a Napon, az egész nyár száraz lesz; a kitörések kimaradása és a ciklonok uralma felette nedvessé teszi a nyári időjárást és arányítja a termés jóságát. A kitörések nem maradtak ki, de gyengék voltak, ahogyan azt akkor jeleztem is, s így ha az időjárás nem is volt egyfolytában erős, de a gyakori zivataros és rövid szaladó esők mégis tul nedvessé tették azt. A termésnek ez esők ugyan átlagban nem ártottak sokat, de az aratást igen hátráltatják és káros befolyásukat mindjobban érzetik, pár nap múlva azonban ennek is vége szakad, mintegy igazat adva a régi évezredes tapasztalásnak, amit Medárdusról tart a gazdaközönség és aminek megfajtó oka ott fekszik a bolygók egymáshoz helyzetében s az abból következő csomópontokban. Ezek is mutatják, hogy az időjárás változásait, szeszélyesnek látszó mivoltát végokaikban egyedül a csillagászat által lehet megoldani, csillagászati megfigyelések és levezetések fogják majd megmutatni nekünk az alakuló időjárást s oszlatják el a kétségeket s leplezik le előttünk a titokzatosnak látszó mindennapi légköri tüneteket; a régi alapon elindulhatunk, az jó, a jelenkor tudomány és műszerei pedig biztosítják a célhoz való érést.

— Milán vigasztalása. A berlini „Kleines Journal“ Milán ex- királyhoz üdvözlő-verset ír, a melyből érdemesnek tartjuk a következő egyes szójátékot közölni:

Sei, König, mild und amnestir,
Es ist kein Blut geflossen,
Du bist ja dran gewöhnt, das Dir
Wird etwas vorge-schossen!

— A bécsi Allgemeine Versorgungs-Anstalt. A Wiener Zeitung ez évi június 18-iki számában a bécsi Allgemeine Versorgungs-Anstalt hirdetés közöl, a melyben fölszólítja az élvezeti jegyek tulajdonosait, hogy az első sorozat 1846—1850-ig terjedő hiányos évtársulatainak a cs. k. osztrák belügyminiszter által elrendelt kiegészítése érdekében élvezeti jegyeiket szolgáltatásukba a járadékjegyek kiadhatása céljából. Az élvezeti

jegyek beküldése akár közvetlenül, akár kommandit útján egy forint bélyeg és szelvényivilleték csatolása mellett történhetik. Ha a járadék-szelvény visszaszolgáltatása posta útján történik, postadíj fejében még 20 kr. melléklendő. Az illető részesek érdekében van, hogy idejében gondoskodjanak a járadék-szelvények kiszolgáltatásáról, a melyek az élvezeti jegyek beérkezéséhez képest még ez évben szét fognak menni. E járadék-szelvények első osztálya 1901 január 1-én esedékes. A Wiener Zeitung ez évi július 1-én megjelent száma az Allgemeine Versorgungs-Anstalt-nak egy második közleményét is hozza, a melyben a részeseket, akik eddig elmulasztották osztalékaikat, illetve járadékaikat fölvenni, névszerint fölszólítja, hogy e részükre esedékes összegeket az elévülés elkerülése végett legkésőbb ez évi december 31-ig vegyék föl. E hirdetések példányai az intézetnek bécsi hivatalában és bizományosainál ingyenesen vannak a részesek rendelkezésére.

Irodalom.

Törvényszéki orvosi esetek.

Közli Fialowski Béla dr. kir. tsvzéki orvos N.-Becs-kereken.

Ezen címen jelent meg az Orvosi Hetilap tudományos közleményeiben különnyomatoképpen dr. Fialowski tizenkét dolgozata.

Orvosi karunk ezen kiváló ambícióju és szorgalmu tagjának, kinek tevékenysége az orvosi és társadalmi köztügy minden terén mindnyájunk előtt ismeretes, számos törvényszéki orvosi dolgozata a legkiválóbb hazai és külföldi szaklapokban látott napvilágot.

A ki tudja, hogy a modern orvostudomány ezen kiváló ága mily óriási fontossággal bír az igazságszolgáltatás körül, mely benne egyik főoszlopát bírja, az nem csodálkozhatik azon, hogy az ebbe vágó irodalmi munkálatok úgy a művelt laikusban, mint a szakemberben méltó érdeklődést keltenek.

A sötét bűnök ajtaját megnyitja, rejtekeit megvilágítja, az emberiség tragédiájának kuszált csomóját megoldja az igazságszolgáltatás a medicina forensis által nyújtott kulccsal, fáklyával, boncoló késsel, górcsővel stb. vel.

Ide, ti drámairók, kik anyag hiányában nem létező, alakokat képzelhetlen cselekvényeket varázsoltok a világot jelentő deszkákra, ide nyuljatok a valódi élet feldolgozatlan drámai témáiba!

Fialowski dolgozatainak alapjául szolgálnak mindazon esetek, melyekben ő, mint törvényszéki orvos közreműködött; a vélemények, a boncolási jegyzőkönyvek, a bíróság által felvetett kérdésekre adott feleletek tehát mind a valóságban érvényesültek. Különösen szembeötlők a vélemények, melyek egy alakra, mint tartalomra nézve megragadják az olvasót; az előzmények objektív felsorolása, az adatok szigorú mérlegelése és a belőlük vont következtetések, az éles megfigyelésekből eredő észleletek ügyes felhasználása és végül a találó argumentumok jól fegyelmezett sorai nem téveszthetik el hatásokat úgy a bíró, mint az olvasó előtt.

Az adott feleletek rövidek, tömöttek és találók; a boncolási jegyzőkönyvek szakszerűek, a régi Scheuthauer-iskolára vallók és nem egy megszorult kollega fog majd belőlük, mint „forrásból“ meríteni.

Mint értesülünk, e dolgozatok szerzőnek egy nagyobb szabásu munka kiinduló pontjául szolgálnak.

Sic itur ad astra!

Dr. Klein Dániel.

— Az Olcsó Könyvtár új füzetei. A Gyulai Pál szerkesztésében megjelenő népszerű vállalat pihenő nélkül halad tovább abban a törekvésben, hogy egyesítse magában a hazai és külföldi tudományos- és szépirodalom színe-javát. Olcsóságával, kitűnően megválogatott füzeteivel méltán rá is szolgál arra, hogy minden magyar házban ott legyenek csinos füzetei. Az újabban megjelentek: Kozma Andor szép emlékezése Arany Lászlóról (1116. szám) melylyel a Kisfaludy-Társaság idei nagygyűlésén a „Déliabók hőse“ költőjének oly nagy hatással áldozott. Magvas essay, mely találon jellemzi az új magyar költészet ez egyik legnagyobb alakját. Az új magyar elbeszélő irodalmat egy érdekes novella képviseli „A Balogh hadnagy története“ legifj. Szász Károlytól (1117—118. sz.), melynek magyar társadalmi keretében ügyesen szövődnek az érdekfessítő

elbeszélés szálai. Nagy olvasottságra számíthat Richter Jenő német birodalmi képviselő híres könyve „A szocializmus diadala után“ (1119—121. szám), melyet Zsigány Árpád a 225 ik német kiadás után magyarított. Azokat az állapotokat állítja elénk, mikor a szocialdemokracia már diadalmaskodott és elvei kudarcot vallanak. Rendkívül érdekes volta mellett bizonyit eseményeszerű sikere, mert negyedmillió példányban kelt el rövid időn belül. Végül Ouida egy gyönyörű novellája, „Egy flandriai kutya“ (1122. sz.), zárja be a sort, melynek egyes számai 10 krajcárjával a kiadó Franklin-Társulatnál Budapesten, (IV., Egyetem-utca 4. sz.) vagy minden hazai könyvkereskedésben is megrendelhetők. Az Olcsó Könyvtár teljes lajstroma minden könyvkereskedésben kapható, valamint külön jegyzéke a fürdői és uti olvasmányul alkalmas szépirodalmi füzeteké is.

TÁVIRATOK.

A felsőöri mandátum.

Budapest, július 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A felsőöri kerületben e hó 24-én lesz képviselőválasztás. Gróf Erdődy Gyula egyhangu megválasztása biztos.

A szerb események.

Budapest, július 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Zimonyból jelentik: A mai napon letartóztatták Belgrádban Petrovics Milán gimnáziumi tanárt részesség gyanuja miatt.

Budapest, július 17. (A „Torontál“ ered. távirata.) Sándor király tegnap a timoki, a pozoreváci, szemendriai és sabaci kerületek küldöttségét fogadta. A küldöttségben kétezer tekintélyes polgár volt. Sándor király felbivta őket, működjenek közre Szerbiának az ország és a dinasztia ellenségeitől való megszabadítási munkájában.

Dreyfus ügye.

Budapest, július 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Párisból jelentik: Beaupaire kijelenti, hogy kezében van egy embernek a vallomása, aki a rennesi hadi törvényszék előtt meg akar jelenni. Ez az ember előtte leleplezte Dreyfust már 1894. előtt.

Határidő-üzel.

Budapest, július 17. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Buzában az árak 5 krral estek. Kötetett:

Buza októberre	8.75— 8.76
Rozs októberre	6.94— 6.95
Zab októberre	5.54— 5.55
Tengeri júliusra	4.72— 4.73
Tengeri augusztusra	4.83— 4.84
Tengeri 1900 májusra	— — — —
Repce augusztusra	12.40— 12.50

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becs-kerekre, illetve Nagy-Becs-kerekéről. Érvényes 1899. május hó 1-től.

Erkezik:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarra:

Temesvár felől: délelőtt 11.38, délután 5.36, éjjel 10.29.
Pancsova felől: délelőtt 10.33, délután 5.58.
Zombolya, Alibunár és Versecz felől: reggel 8.49, éjjel 10.29.
Zombolya felől: (keskenyvágányu pályaudvar) délelőtt 10.45, este 6.27, éjjel 10.21.
Csösztelek felől: reggel 6.24, (csak minden kedden, pénteken és vasárnap.)

b) a nagybecskereki (nknbt) pályaudvarra: Budapest, Nagy-Kikinda felől: reggel 7.52, délután 4.45, éjjel 10.22.

Indul:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarról:

Temesvár felé: éjjel 3.00, délelőtt 10.00, délután 4.31,
Pancsova felé: reggel 8.02, este 6.20.
Alibunár és Zombolya felé: reggel 3.00, délután 4.31.
Versecz felé: reggel 6.15, délután 4.31.
Zombolya felé: (keskenyvágányu pályaudvar) reggel 5.05, délután 2.00, este 7.05.

Csősztelek felé: éjjel 2.50 (csak minden kedden, pénteken és vasárnap.)

b) a nagybecskereki (nknbt) pályaudvarról: Budapest, Nagy-Kikinda felé: reggel 6.45, délelőtt 11.49, este 7.05.

